

# CUYPERSHUIS

## Over de collectie

Het Cuypershuis beheert een collectie met objecten die afkomstig zijn uit het privébezit van Pierre en Jos Cuypers. Daarnaast maken objecten die afkomstig zijn uit het atelier van Cuypers deel uit van de collectie. Ook meubels en producten van moderne interieurontwerpers zijn in de collectie vertegenwoordigd.

---

Het allerbelangrijkste object binnen de collectie Cuypers is natuurlijk het **Cuypershuis-gebouw** zelf. Ontworpen door Pierre Cuypers en in 1853 gebouwd om erin te wonen én te werken. En dat alles volgens de ideeën van de nog jonge architect. Het pand kent een lange gebruikersgeschiedenis met de diverse bewoners en werknemers, sinds 1932 als Museum Henry Luyten-Dr. P.J.H. Cuypers, later als Stedelijk Museum Roermond en nu als Cuypershuis. Een echte publiekstrekker!

Een grote deelcollectie is de collectie beelden. Het gaat hier om beelden die gemaakt zijn in hout, brons, steen of terracotta, maar ook in gips. Een aantal van deze gipsafgietsels is in de kunstwerkplaatsen vervaardigd als eindproduct en soms rijk gepolychromeerd. Ook zijn gipsafgietsels vervaardigd als hulpmiddel bij het vervaardigen van beelden in andere materialen of ze werden afgegoten van oudere bestaande beelden, bijvoorbeeld uit kerken die door Cuypers gerestaureerd werden. Ze zijn gebruikt om te dienen als voorbeeld of ter inspiratie. Het betreft beelden, maar ook reliëfs, kruiswegstaties, kapitelen en consoles.

Een ander belangrijk onderdeel van de Cuyperscollectie wordt gevormd door de **meubels en interieurstukken**. Het zijn allen meubels die door Cuypers zijn ontworpen en waarschijnlijk vervaardigd zijn in zijn kunstwerkplaatsen zoals: archiefkast, stoelen, lampen.

Er zijn ook **tekeningen**: ontwerpen voor gebouwen, interieurs en onderdelen daarvan, maar ook ontwerpen voor borduurwerk en portretten van de familie Cuypers.

Bij de verbouwing van het museum tot Cuypershuis werd in januari 2010 een bijzondere papiervondst gedaan onder het dak van de noordelijke werkplaats (voormalige kunstuitleen). Tussen lagen stof en vuil, tussen ernstig beschadigd papier en zelfs een vogelskeletje vonden we gelukkig ook hele mooie **sjablonen** en ontwerptekeningen.

De **schilderijen** in de Cuyperscollectie tonen voornamelijk portretten van Pierre Cuypers en familie of zijn gemaakt door de familie Cuypers (o.a. door broer Frans en vader Johannes Hubertus Cuypers). Verder valt het Tobiaspaneel door Josef Lückner in deze categorie én schilderijen met een religieus onderwerp (kruiswegstaties).

Ook **documentair materiaal** behoort tot de Cuyperscollectie, waaronder: boeken over (werken van) Cuypers (uit zijn tijd), notitie- en schetsboeken, studieboeken / tijdschrift (-artikelen) over (werk van) Cuypers / kranten (-artikelen) / documenten, correspondentie (o.a. felicitaties aan Cuypers voor zijn 70<sup>e</sup> verjaardag en brieven van de familie/ grafiek/reproducties van foto's, lithografieën van bouwtekeningen, prentbriefkaarten e.d. / foto's van de familie Cuypers / producten uit de werkplaatsen.

**Maquettes** maken ook onderdeel uit van de Cuyperscollectie: unieke exemplaren van de Hall van Kasteel De Haar (dakconstructie en wanden), van de St. Martinuskerk in Wyck/Maastricht en van de Lambertuskerk in Veghel.

Wat opvalt is dat er géén inventaris van de kunstwerkplaatsen is overgebleven. Er zijn geen **gereedschap of machines** uit de kunstwerkplaatsen bewaard gebleven. Wel bevinden zich een aantal gietmodellen, schildersezels en een werktafel in de collectie. Gelukkig kon in 2001 een punteermachine (gebruikt om beelden te vergroten, te verkleinen en in oplage te vervaardigen) worden aangekocht van een oud-medewerker. Uit de nalatenschap van schilder en oud-medewerker J.J. Heymeriks ontvingen we in 2009 een kist met penselen, een pot met rode pigment en een passer.

**Overige objecten** in de Cuyperscollectie zijn: persoonlijke gebruiksvoorwerpen zoals een aktetas, medailles en herdenkingspenningen. Een hors d'oeuvre schaal in de vorm van een kasteel met gracht en torens (gemaakt voor Kasteel De Haar), glas-in-loodramen, bouwfragmenten (consoles, timpaan, waterspuwers) en vloertegels.

De deelcollectie **Vormgeving** bevat meubels en interieurproducten van moderne interieurontwerpers.

Zij hanteren tegenwoordig andere materialen en productietechnieken dan Pierre Cuypers om hun ontwerpen te realiseren. Maar hun streven is verwant aan dat van Cuypers. Schoonheid, engagement, ambacht en vernieuwing zijn voor beiden net zo belangrijk.

### **Hoe is de Cuyperscollectie tot stand gekomen**

Bij de opening van het museum in 1932 wordt een belangrijk bruikleen van het Rijksmuseum bestaande uit o.a. meubels, boeken, medailles en gipsafgietsels met trots getoond in de Cuyperszaal.

Nog altijd vormt dit bruikleen onderdeel van de Cuyperscollectie.

In 1932 is de collectie Cuypers aangevuld met een bruikleen van Jozef Cuypers. In latere jaren zijn door Jozef Cuypers regelmatig objecten aan het museum aangeboden, zoals gipsafgietsels en persoonlijke objecten zoals een reisportefeuille en documenten. In 1976 werd het bruikleen door de familie omgezet in een schenking. Ook andere familieleden van Cuypers én van werknemers weten het museum te vinden als het gaat om schenkingen en legaten. Ook door enkele aankopen kon de collectie worden uitgebreid.

Een groot deel van de Cuyperscollectie (ontwerptekeningen, documenten, sjablonen, tijdschriften, foto's en gipsafgietsels) zijn 'overgebleven' uit de tijd dat in het museum pand de woonhuizen en ateliers van Cuypers gevestigd waren. Deze objecten hebben een duidelijke relatie met Cuypers en zijn werkplaatsen en een welkom onderdeel van de collectie. Ook de collectie glasnegatieven maakt hier deel van uit, in 2016 met een schenking van de Cuypersfamilie aangevuld met glasnegatieven waarop familieopnamen staan.

Voor de vaste presentatie in het Cuypershuis zijn bruiklenen van het Rijksmuseum in bruikleen gekregen, het gaat daarbij om meubels die Cuypers voor het Rijksmuseum heeft gemaakt. Ook van Kasteel De Haar en een aantal particulieren werden bruiklenen ontvangen.

Voor de deelcollectie Vormgeving zijn meubels en interieuronderdelen aangekocht.